

Kapucijnenvoer 22, Leuven

Programma van Maatregelen

Auteur:

I. Van Kerkhoven (veldwerkleidster)

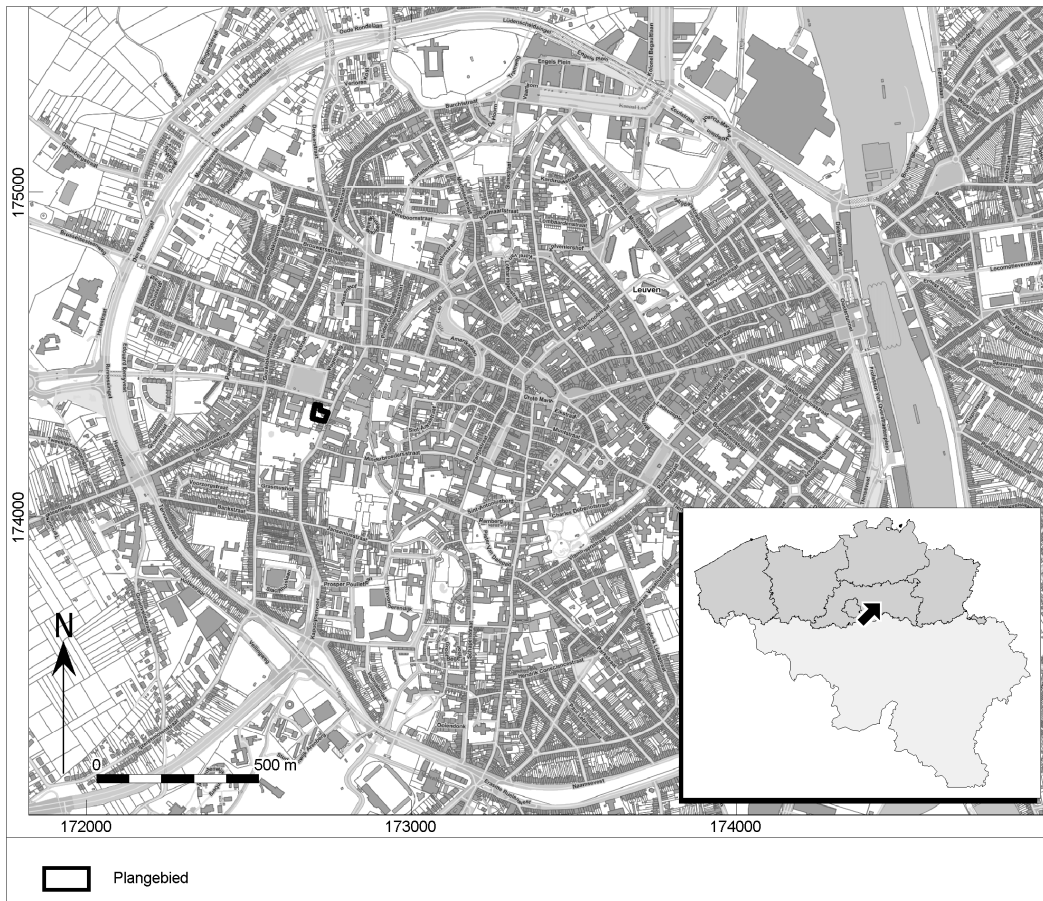
C. Dockx (assistent-archeoloog)

Autorisatie:

P.L.M Hazen (OE/ERK/Archeoloog/2015/00072)

1 Inleiding

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum in maart 2018 een proefsleuvenonderzoek voor de locatie Leuven, Kapucijnenvoer 22 uitgevoerd (afb. 1). Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van geplande werken aan een beschermde woning en tuin en volgt op een archeologienota bestaande uit een bureauonderzoek.¹ De archeologienota kon de aan- of afwezigheid van archeologische vindplaatsen niet voldoende bewijzen. Daarom werd een vervolgonderzoek nodig geacht. Omdat een landschappelijk of waarderend booronderzoek te weinig extra informatie zou opleveren, werd geopteerd om onmiddellijk over te gaan tot een proefsleuvenonderzoek.

Afb. 1. Locatie van het plangebied.

¹ Schoups, 2017.

Op basis van het bureauonderzoek werden archeologische resten vanaf de Middeleeuwen tot en met de Nieuwe Tijd verwacht. Het gaat voornamelijk over resten die in verband kunnen staan met bewoning, nijverheid, een kloostertuin en/of een achtererf. Het plangebied was op basis van de bureaustudie onvoldoende onderzocht om een uitspraak te doen betreffende de archeologische waarde van het plangebied. De geplande werkzaamheden laten behoud *in situ* niet toe. Daarom adviseerde het Vlaams Erfgoed Centrum een prospectie met ingreep in de bodem in de vorm van proefsleuven. Dit proefsleuvenonderzoek was noodzakelijk om de archeologische waarde van het plangebied te kunnen duiden.

Gezien de eerder kleine omvang van het te onderzoeken gebied, werd het veldonderzoek berekend op slechts één dag. Vooraf was het team zich bewust dat er binnen het plangebied reeds verstoringen aanwezig waren. Er werden tijdens dit proefsleuvenonderzoek geen relevante archeologische sporen en relictten ontwaard, waardoor er geadviseerd wordt om het plangebied vrij te geven voor bouwwerken.

2 Gemotiveerd advies

2.1 Volledigheid van het onderzoek

2.1.1 Bureauonderzoek²

In 2017 heeft VEC een bureauonderzoek uitgevoerd naar aanleiding van de geplande werken. Hieruit bleek dat er binnen het plangebied een beschermd monument gelegen is, namelijk de woning Goffaerts. In 1895-1896 werd deze woning opgetrokken in het noordoosten van het plangebied. De toenmalige woning werd grotendeels onderkelderd. Tussen de koer ten zuiden van de woning en de grote tuin in het westen van het plangebied werd een atelier aangelegd. Dit atelier werd in 1929 gesloopt om plaats te maken voor een uitbreiding van de woning. De gelijkvloerse verdieping werd namelijk naar het zuiden toe uitgebreid. In 1958 kwam het gebouw in de handen van de Zusters van Liefde en werd het gelijkvloers naar het westen uitgebreid. Op 29 februari 2016 werd deze woning geklasseerd als een beschermd monument.

Uit de historische kaarten kan opgemaakt worden dat het plangebied op het einde van de 16de eeuw en in de 17de eeuw niet bebouwd was. Het gebied was toen vermoedelijk in gebruik als (klooster)tuin. In 1618 werd ten zuiden van het plangebied een kapucijnenklooster aangelegd.

Op de Villaretkaart zijn twee gebouwen zichtbaar binnen het plangebied, maar deze zijn opnieuw verdwenen op de Ferrariskaart. Op de Ferrariskaart lijkt het plangebied opnieuw in gebruik als tuin. Door de geringe nauwkeurigheid van deze historische kaarten kan echter niet met zekerheid gezegd worden of de weergegeven locatie van het plangebied op de kaart ook correct is. Hoewel deze kaarten werden gegeorefereneerd kunnen ze afwijken van de exacte locatie.

Op de topografische kaart uit 1873 is er een gebouw zichtbaar in het westen van het plangebied. Op de topografische kaart uit 1904 is de woning Goffaerts zichtbaar. Verder zijn er in het noordwesten en in het zuiden nog kleinere gebouwen zichtbaar. Het zuidelijke gebouw is mogelijk het atelier horende bij de woning Goffaerts.

In april 2017 werd ook een geotechnisch onderzoek uitgevoerd binnen het gebied. Hieruit bleek dat de bodem reeds geroerd is tot een diepte van 1,20 m ter hoogte van de sondering 3 en tot een diepte van 1,62 à 1,66m –mv ter hoogte van sonderingen 1 en 2.

De aanwezigheid van huidige ondergrondse kabels en leidingen is middels een KLIP melding gekend.³ Uit de KLIP gegevens blijkt dat het plangebied vrij is van ondergrondse kabels en leidingen.

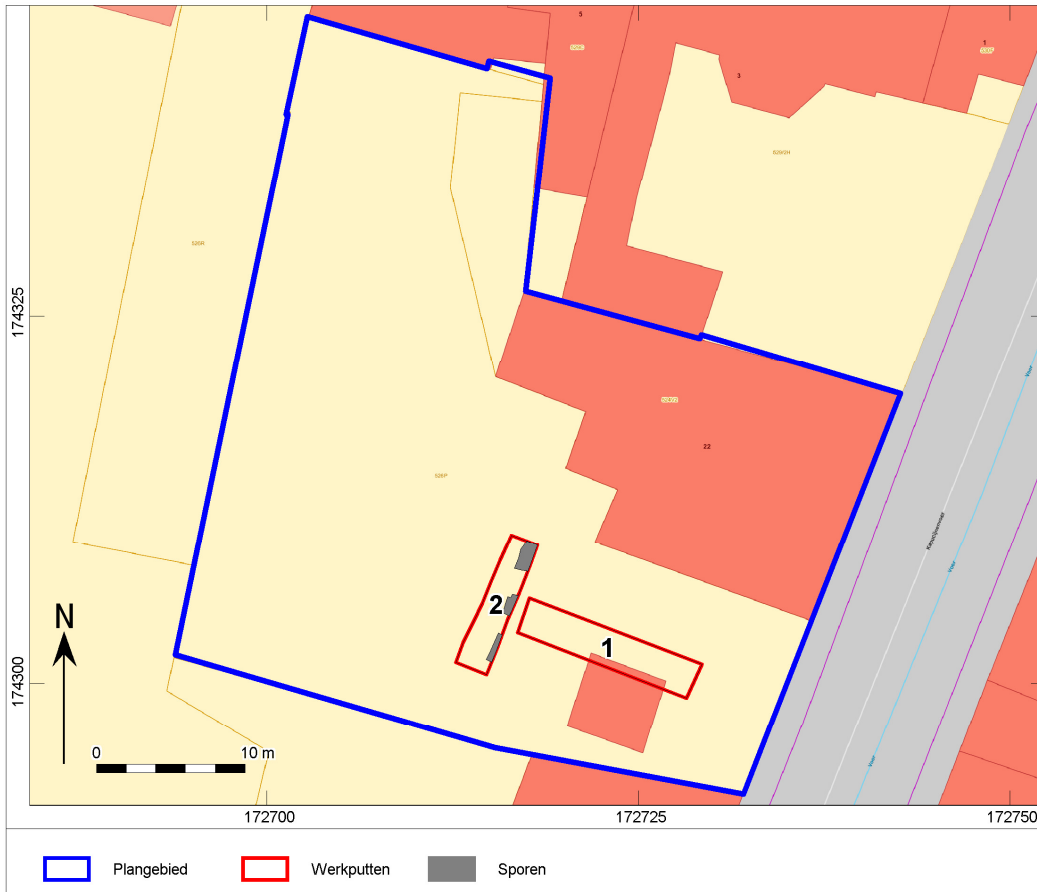
² Schoups, 2017

³ KLIP melding: 8255fde0-0b5d-41ec-829f-53e17de56dc7.

2.1.2 Proefsleuvenonderzoek

In totaal werden twee proefsleuven gepland. De eerste sleuf had een oost-west oriëntatie, de tweede sleuf een noord-zuid oriëntatie. Beide sleuven werden op één dag aangelegd.

Tijdens het aanleggen van deze sleuven werd vastgesteld dat er zich een verstoring binnen het plangebied situeerde. Door de aanwezigheid van deze verstoring is het mogelijk dat archeologische sporen verdwenen zijn. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden enkel drie antropogene sporen aangetroffen in de vorm van bakstenen funderingen uit de 19de eeuw.

Afb. 2. Resultaten van het proefsleuvenonderzoek.

3 Impactbepaling

Het doel van de geplande werken is om de beschermde woning met tuin aan de Kapucijnenvoer 22 te restaureren en uit te breiden. De bestaande kelder zal onder andere verlaagd en uitgebreid worden met een polyvalente ruimte en garage. Er wordt ook een nieuwbouw gepland in het zuiden van het plangebied.

De kelder onder de bestaande woning zal maximaal verlaagd worden. De onderkant van de huidige vloerplaat bevindt zich op een diepte van ongeveer 1,25m –mv. De aanzet van de bestaande fundering reikt in alle waarschijnlijkheid tot een diepte van circa 2.5 m –mv. De bedoeling is om de vloerplaat te verlagen, zodat de onderkant van de vloerplaat tot een diepte van ongeveer 2.2 –mv reikt. Het loopoppervlak komt hierdoor op een diepte van ongeveer 2,02m –mv te liggen. De ruimte die naar het westen toe uitsteekt is echter een uitzondering. Deze kamer vormt een overgang naar de nieuwe ondergrondse garage. Hierdoor zal de onderkant van de vloerplaat tot een diepte van ongeveer 3,9m –mv reiken. Het loopoppervlak in deze ruimte zal op een diepte van ongeveer 3,42m –mv komen te liggen. Via deze ruimte kan de nieuw aan te leggen ondergrondse ruimte betreden worden. De eerste ruimte zal hetzelfde niveau krijgen. De overige ruimtes in de nieuwe ondergrondse structuur zullen dieper gelegen zijn. In deze ruimtes zal de onderzijde van de vloerplaat tot een diepte van ongeveer 5m reiken. Het loopoppervlak zal op een diepte van ongeveer 4,5m –mv komen te liggen. Rondom het nieuwe keldervolume wordt een palenwand voorzien als fundering. Deze palen zullen 45cm dik zijn en tot een diepte van 15m –mv reiken.

Het bestaande gebouw in het noorden van het plangebied wordt enkel gerestaureerd. In het zuiden van het plangebied, boven de ondergrondse garage, komt de nieuwbouw te liggen. Dit gebouw zal vier verdiepingen tellen. Op het gelijkvloers worden een technische ruimte en een trappenhuis aangelegd. Ten noorden van deze ruimtes worden drie overdekte autostaanplaatsen voorzien. Op de overige verdiepingen, die ook boven de autostaanplaats uitkomen, worden studentenkamers gepland.

De nieuwe riolering komt binnen het volume van de bestaande woning en boven de dakplaat van het keldervolume te liggen. Er worden dus geen bijkomende bodemingrepen gepland in functie van de aanleg van de riolering. De diepte van de nieuwe riolering, buiten de bestaande woning, zal maximaal 50cm –mv bedragen, terwijl de kelderruimte hier tot minstens 3,9m –mv zal reiken.

De zone boven het nieuwe ondergrondse volume zal verhard worden. De verhardingen zullen tot een diepte van ongeveer 40cm –mv reiken. Centraal in de ondergrondse ruimte wordt een koer/patio voorzien. Het niveau van de patio is gelijk aan het niveau van de ondergrondse garage. De patio is via een trap verbonden met het maaiveld.⁴

De consequentie van de voorgenomen ingrepen is dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond zullen worden aangetast.

⁴ Schoups, 2017.

4 Bepaling van maatregelen

Het gevoerde proefsleuvenonderzoek heeft aangetoond dat er zich in het onderzoeksgebied geen relevante archeologische restanten bevinden. Derhalve adviseert het Vlaams Erfgoed Centrum dat het plangebied zonder verder onderzoek kan worden vrijgegeven.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.

Literatuur

Schoups, A. 2017: Kapucijnenvoer 22, Leuven: Een archeologienota (Vlaams Erfgoed Centrum Archeologische Rapporten 224), Herentals.